

Vi khuẩn lam trong sông nước tiểu bang Victoria: bảo vệ sức khỏe của quý vị

Vi khuẩn lam là gì?

Vi khuẩn lam (danh pháp khoa học: Cyanobacteria), từng thường bị gọi sai là tảo lam hay tảo lục lam, là sinh vật vi khuẩn có thể xuất hiện đơn lẻ hoặc theo cụm, và có mặt trong hầu hết hệ sinh thái thủy sản, kể cả lạch, sông, hồ và vùng đất ngập nước. Trong điều kiện môi trường nhất định, số lượng vi khuẩn lam có thể tăng nhanh và nở rộ (hoặc mảng) dễ dàng nhìn thấy trên mặt nước. Đợt vi khuẩn lam nở rộ có màu từ xanh đậm đến nâu vàng. Những đợt vi khuẩn lam nở rộ không phải là hiện tượng mới, và được biết là đã xảy ra trên khắp thế giới trong nhiều thế kỷ. Một số loài vi khuẩn lam tiết ra độc tố có thể có hại cho con người và động vật.

Tôi tiếp xúc với độc tố vi khuẩn lam như thế nào?

Quý vị có thể tiếp xúc với độc tố vi khuẩn lam khi:

- độc tố tiếp xúc thẳng với các bộ phận cơ thể lộ ra ngoài, bao gồm chỗ dễ bị tác hại như tai, mắt, miệng, mũi và cổ họng
- vô tình nuốt nhầm nước có độc tố
- hít nhầm giọt nước và hạt li ti; và
- ăn hải sản có độc tố.

Tránh tiếp xúc với nước bị vi khuẩn lam ảnh hưởng, đặc biệt là ở các khu vực quý vị nhìn thấy có mảng vi khuẩn lam hoặc nước bị đổi màu. Mảng vi khuẩn lam trên mặt nước là hiểm họa lớn nhất đối với những người giải trí. Đây là trường hợp vi khuẩn lam tập trung và có xu hướng tụ lại dọc theo bờ biển, nơi những người giải trí, trẻ em và chó có thể sẽ tiếp xúc với chúng khi xuống nước.

Tuân theo những hướng dẫn trên bất kỳ bảng thông tin nào trong khu vực bị ảnh hưởng và tránh tiếp xúc với nước cho đến khi cơ quan chức năng thông báo rằng không còn là hiểm họa nữa. Nếu nghi ngờ sông nước ở địa phương của mình có thể bị vi khuẩn lam ảnh hưởng, xin quý vị liên lạc với nhân viên quản lý đường thủy để được hướng dẫn thêm, hoặc xem trên trang mạng Vic Emergency Incident and Warnings (Sự cố Khẩn cấp và Khuyến cáo Vic) tại <http://emergency.vic.gov.au/respond/>

Những người cảm thấy lo ngại về bất kỳ ảnh hưởng nào đối với sức khỏe sau tiếp xúc với nước nên đi bác sĩ.

Vi khuẩn lam tác hại đến sức khỏe như thế nào?

Công tác quan sát các tuyến đường thủy thường xuyên sẽ phát hiện các đợt vi khuẩn lam nở rộ và nếu là ở mức độ cao, lời khuyến cáo sẽ được loan báo. Nước bị vi khuẩn lam ảnh hưởng cao độ có thể tác động đến sức khỏe con người và động vật.

Một số loài vi khuẩn lam tiết ra độc tố có hại cho con người và động vật khi nuốt vào, hít phải hoặc tiếp xúc trực tiếp với da. Khi độc tố của vi khuẩn lam tiếp xúc với da, chúng có thể da và mắt bị kích ứng, ảnh hưởng nhẹ đến đường hô hấp và các triệu chứng giống như sốt. Uống nhầm nước có độc tố vi khuẩn lam có thể gây ra các triệu chứng viêm dạ dày ruột như nôn mửa, tiêu chảy, sốt và nhức đầu. Độc tố do vi khuẩn lam tiết ra cũng có thể tác hại gan hoặc hệ thần kinh. Nếu cảm thấy lo lắng về sức khỏe của mình, xin quý vị hãy đi bác sĩ.

Thú cưng và gia súc có thể trở nên không khỏe sau khi tiếp xúc với độc tố vi khuẩn lam. Nếu nghi ngờ vật nuôi của mình không được khỏe, quý vị hãy hỏi ý kiến bác sĩ thú y.

Có phải trẻ em dễ bị vi khuẩn lam tác hại hơn người lớn hay không?

Trẻ em dễ bị độc tố ảnh hưởng vì thể trọng thấp hơn. Da các em thường dễ bị tác hại hơn so với da người lớn và có nhiều khả năng bị nổi ban. Trẻ em cũng thường tham gia vào các hoạt động khiến các em nuốt hay hít phải nước. Trẻ em nên luôn luôn có người coi chừng khi bơi lội trong bất kỳ vùng nước nào.

Nên làm gì nếu tôi tiếp xúc với nước bị vi khuẩn lam ảnh hưởng?

Nếu tiếp xúc với nước bị vi khuẩn lam ảnh hưởng, quý vị hãy cởi bỏ quần áo bị dính nước và tắm rửa kỹ bằng nước sạch sau khi lên bờ. Nên rửa kỹ bộ quần áo lặn trước khi mặc lại để rửa sạch hết vi khuẩn lam.

Tôi có thể bơi lội và chơi thể thao nước khác hay không?

Quý vị không nên bơi lội và chơi bất kỳ môn thể thao hoặc tham gia các hoạt động nào có liên quan đến nước, kể cả trượt tuyết, ống bơm hơi (inflatable tubes) và 'donuts' khiến quý vị tiếp xúc trực tiếp với nước bị vi khuẩn lam ảnh hưởng.

Con chó của tôi có thể bơi lội trong nước bị vi khuẩn lam ảnh hưởng hay không?

Chó có thể bị nhiễm độc hay bị chết khi tiếp xúc với một số loại vi khuẩn lam. Đừng để chó của mình bơi lội hoặc uống nước trong khu vực vi khuẩn lam bị ảnh hưởng. Nếu chúng tiếp xúc với nước bị vi khuẩn lam ảnh hưởng, quý vị hãy tắm rửa chúng kỹ bằng nước sạch và lau khô để ngăn chặn trường hợp chúng liếm lông và nuốt nhầm vi khuẩn lam còn sót lại. Nếu cảm thấy lo ngại, quý vị hãy hỏi ý kiến bác sĩ thú y.

Tôi có thể ăn cá câu bắt được ở vùng nước bị vi khuẩn lam ảnh hưởng hay không?

Quý vị không nên ăn hến, yabbies hoặc tôm hùm ở khu vực bị ảnh hưởng. Quý vị nên rửa kỹ cá câu bắt được bằng nước sạch, thải bỏ mang cá, moi ruột và cơ quan nội tạng và đừng ăn. Nên cẩn thận đừng cho hoặc để cho động vật ăn ruột cá này.

Khi đợt vi khuẩn lam nở rộ chết và bắt đầu phân hủy, chúng có thể tiêu thụ ôxy trong nước. Nếu lượng ôxy trong nước quá thấp, cá có thể chết ngạt. Quý vị không nên đụng chạm vào hoặc ăn những con cá chết, sắp chết hoặc bơi lội thất thường. Quý vị có thể báo cáo sự kiện chết cá cho Environment Protection Authority qua số 1300 EPA VIC (1300 372 842).

Nguồn cấp nước uống cộng đồng của tôi có an toàn để uống hay không?

Các công ty cấp thủy có hệ thống xử lý để đối phó với nguy cơ do độc tố vi khuẩn lam gây ra đối với nguồn cấp nước sinh hoạt. Nếu có bất kỳ mối lo ngại nào về chất lượng nguồn nước máy của mình, xin quý vị liên lạc với công ty cấp thủy địa phương.

Tôi nhận được hoặc lấy nước chưa xử lý từ đập nước hoặc suối bị vi khuẩn lam ảnh hưởng, tôi nên làm gì?

Tránh sử dụng nước này cho đến khi đợt vi khuẩn lam nở rộ giảm sút.

Đừng uống nước chưa xử lý, dù có nhìn thấy mảng vi khuẩn lam trên mặt nước hay không. Ngoài nguy cơ về sức khỏe do vi khuẩn lam nở rộ gây ra, nước chưa xử lý có thể gây ra các bệnh khác. Đừng sử dụng nước chưa xử lý cho mục đích sinh hoạt như làm thức ăn, tắm bồn, tắm vòi sen và đánh răng. **Đun sôi nước bị vi khuẩn lam ảnh hưởng sẽ không làm cho nó an toàn.**

Đừng sử dụng nước bị vi khuẩn lam ảnh hưởng để tưới tiêu hoặc chăn nuôi. Quý vị có thể tìm thêm thông tin trên trang mạng của Agriculture Victoria tại <http://agriculture.vic.gov.au/agriculture/farm-management/soil-and-water/irrigation/blue-green-algae-and-irrigation-water>

Muốn biết thêm thông tin về nguồn cấp nước uống riêng của mình, xin quý vị đọc trên trang mạng của Department of Health & Human Services tại <https://www2.health.vic.gov.au/public-health/water/private-drinking-water-supplies>

Tôi có thể sử dụng nước bị vi khuẩn lam ảnh hưởng cho vườn tôi hay không?

Tránh tưới cỏ và luống vườn của quý vị bằng nước bị vi khuẩn lam ảnh hưởng. Điều này có thể khiến cho thực vật khó mọc mạnh và có thể nguy hiểm đối với trẻ em, thú cưng và động vật vì chúng có thể tiếp xúc với bề mặt ướt nước. Khi tưới tiêu, những hạt nước li ti cũng có thể bắn ra và con người cùng động vật có thể hít vào. Nếu không có nguồn nước khác, giảm thiểu những hạt nước li ti bắn ra bằng cách sử dụng thiết bị thích hợp và nước vào tưới vào buổi tối khi trời ít gió hơn.

Đợt vi khuẩn lam nở rộ sẽ kéo dài bao lâu?

Hiện nay chúng ta không biết đợt vi khuẩn lam nở rộ sẽ kéo dài trong bao lâu. Khi điều kiện thuận lợi vẫn còn, như thời tiết ấm hơn, ánh sáng mặt trời, chất dinh dưỡng đầy đủ và lưu lượng chảy chậm hơn, đợt vi khuẩn lam nở rộ có thể kéo dài nhiều tuần đến nhiều tháng. Thời tiết mát hơn, gió mạnh hoặc lưu lượng chảy nhanh hơn có thể làm giảm hoặc ngăn chặn vi khuẩn lam khá nhanh chóng.

Khi đợt vi khuẩn lam nở rộ xảy ra, các xét nghiệm sẽ được thực hiện thường xuyên để theo dõi loại, lượng và mức độ vi khuẩn lam hiện diện. Kết quả này sẽ được sử dụng để thông báo và điều chỉnh các lời khuyến cáo và thông báo.

Thông tin bổ sung liên quan đến tác động của vi khuẩn lam đối với sức khỏe

Liên lạc với Water Program (Chương trình Nước) của Department of Health & Human Services qua số 1300 761 874.

Chính phủ tiểu bang Victoria, 1 Treasury Place, Melbourne ủy quyền và phát hành.

© Tiểu bang Victoria, Department of Health & Human Services, tháng 3 năm 2016

Được phổ biến tại www2.health.vic.gov.au/public-health/water